

БАНКНЫ САЛБАРЫН ТОЙМ

2022 он

ҮҮЛЭН ЧӨЛӨӨНИЙ НАРАН

Үүлэн чөлөөний наран

Банкны салбарын үзүүлэлт харьцангуй тогтвортой, өсөлттэй байлаа. Банкны салбарын нийт актив өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9 хувиар нэмэгджээ. Чанаргүй зээл хэвийн түвшинд байна. Гадаад орчны тодорхой бус байдлаас шалтгаалан иргэдийн дунд валют нөөцлөх, валют хадгалах сонирхол өндөр байгаа нь төгрөгийн хадгаламж буурахад нөлөөлжээ.

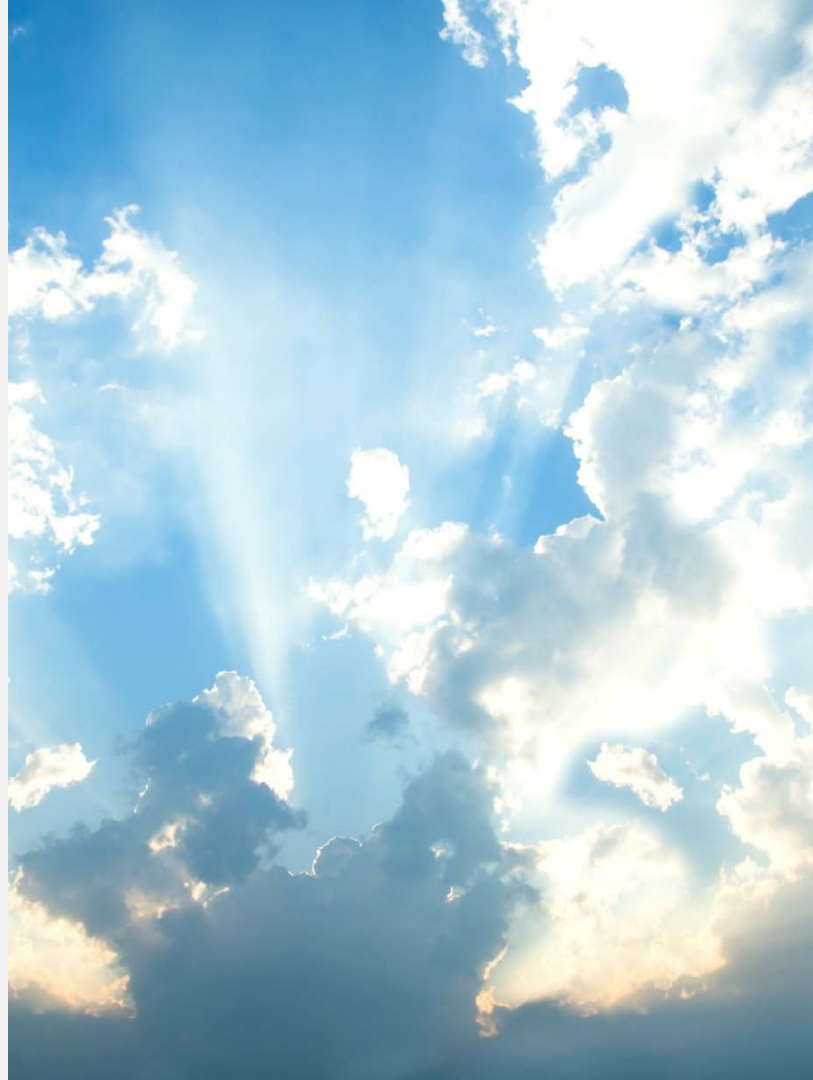
Орос-Украины асуудал болон цар тахлын нөхцөл байдлаас шалтгаалсан нийлүүлэлт, логистикийн хүндрэл нь манай улсын гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнэд нөлөөлж, инфляцын түвшин өндөр хэвээр хадгалагдах гол шалтгаан болж байна.

Мөн уул уурхайн салбарын сэргэлт удаашралтай байгаа нь эдийн засгийн өсөлтөд сөргөөр нөлөөлж буй хэдий ч үйлчилгээ, худалдаа, барилга болон хөдөө аж ахуйн салбарын сэргэлт харьцангуй хурдан байсан нь эдийн засаг 4.8 хувиар өсөхөд чухал нөлөө үзүүллээ.

Цар тахлын үед эдийн засгийн салбаруудыг банкны салбар нь ганцаар дэмжиж ирсэн бөгөөд банкны зээлийн өсөлт үргэлжилсээр байна. Тээвэр логистикийн хүндрэлийг алхам алхмаар хурдацтайгаар шийдвэрлэн уул уурхай, тээврийн салбарын сэргэлтийг дэмжихгүй бол эдийн засаг тогтвортой өсөх боломжгүй нь харагдлаа.

Төлбөрийн тэнцэл алдагдалтай байгаа нь валютын нөөцөд дарамт учруулаад зогсохгүй төгрөгийн худалдан авах чадварыг бууруулж болзошгүй.

Төгрөгийн ханшийн уналт, инфляцын тогтворгүй байдал, төлбөрийн тэнцвэрийн алдагдал өндөр байгаа нь цаашид эдийн засаг тогтвортой, хүртээмжтэй өсөхөд тушаа болно. Гэхдээ Оюу Толгойн гүний уурхайн олборлолт, төмөр замын бүтээн байгуулалт болон БНХАУ-ын Ковид-19 эсрэг баримталж ирсэн хатуу бодлогоо сулруулсан нь манай улсын эдийн засагт үүлэн чөлөөний нарыг авчирч буй.

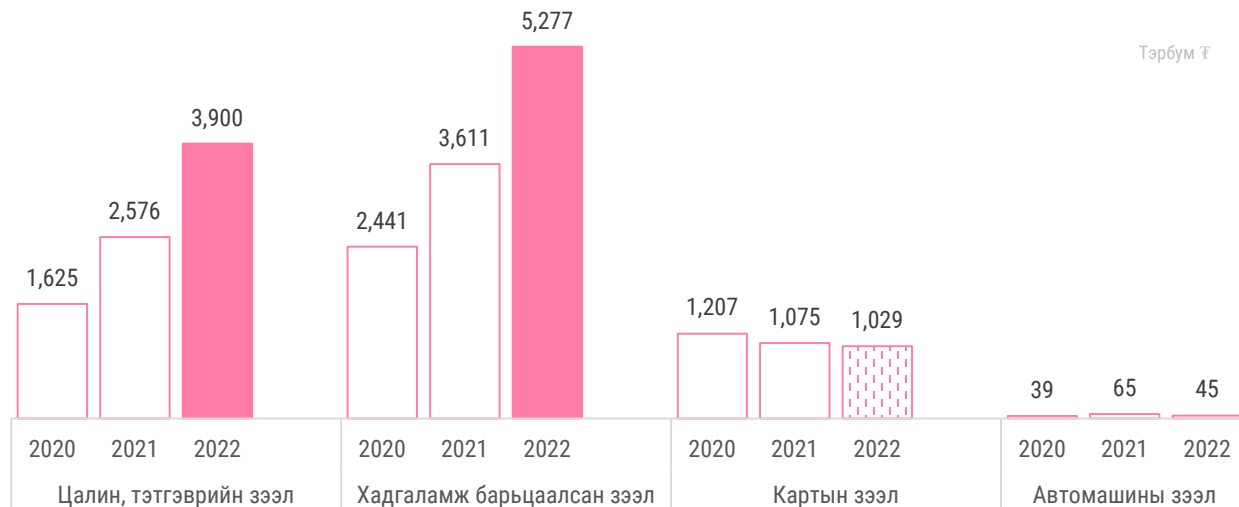
Иргэдийн зээлийн эрэлт өндөр байна.

Банкнууд иргэдэд хэрэглээний зээл буюу цалин, тэтгэвэр болон хадгаламж барьцаалсан зээлийг түлхүү олгожээ.

Онцлох өөрчлөлт,
энгийн тайлбар

Иргэдийн зээл олголт, жил бүрийн эцэст

Онолын тодорхойлолт

Банкны шинээр олгосон зээл

Жич: Тухайн жилд банкны шинээр гаргасан зээлийн хэмжээгээр зээлийн үлдэгдэл нэмэгддэг.

Иргэдэд олгосон зээл

40%

нэмэгдэв.

2022 оны IV улирлын
гүйцэтгэл

2022 ОНД БАНКНЫ САЛБАРТ ГАРСАН ОНЦЛОХ ӨӨРЧЛӨЛТ, ЦААШДЫН ХАНДЛАГА

Банкнудын иргэдэд олгосон зээлийн хэмжээ өсөлттэй хэвээр байна. Салбаруудаар нь харвал, худалдааны салбараас бусад салбарт зээл олголт буурчээ.

Системийн нөлөө бүхий 5 банкны санхүүгийн үзүүлэлт өсөлттэй байна.

Банкнудын зээлийн чанар хэвийн түвшинд байна.

Системийн нөлөө бүхий 2 банк IPO амжилттай хийлээ.

Тээвэр логиستيкийн үйл ажиллагаа аажмаар сэргэж буй нь барилга, боловсруулах үйлдвэрийн салбарын өсөлтөд чухал үүрэг гүйцэтгэлээ.

Цар тахлын болон геополитикийн нөхцөл байдлаас үүдэлтэй тодорхой бус байдал нь импортын гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнэ нэмэгдэх суурь шалтгаан болж байна.

БАНКНУУДЫН САНХҮҮГИЙН ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТ

2022 он

Бодлогын хүү нэмэгдсэн нь банкны салбарын зээлийн өсөлтийг саарахад нөлөөлөв.

Банкны салбарын зээлийн өсөлт удааширсан хэдий ч эдийн засгийг дэмжих гол хөдөлгүүр хэвээр байна.

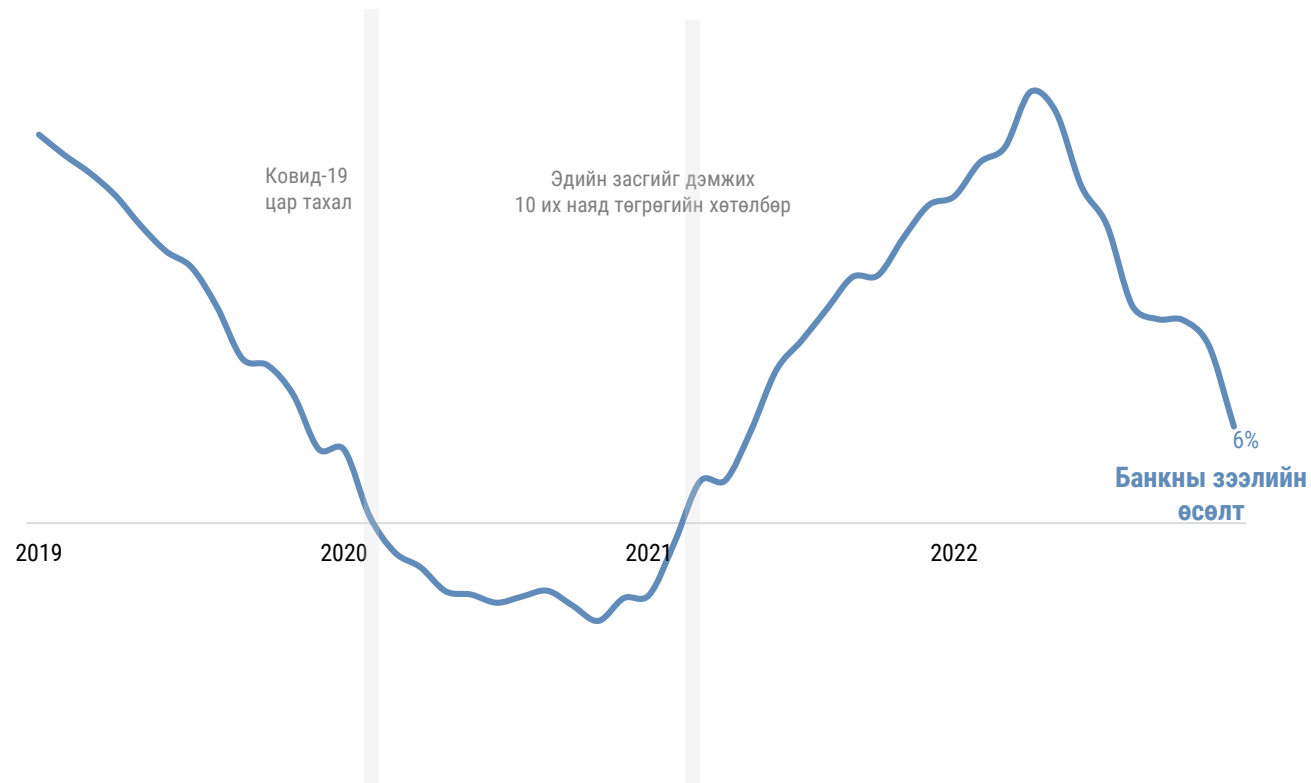
Банкны зээлийн багц

Жич: Зээлийн үлдэгдэл нь шинээр олгосон зээлээр нэмэгдэж, эргэн төлөлтөөр буурч байдаг.

+6%

Зээлийн үлдэгдэл 6 хувиар өсөв.

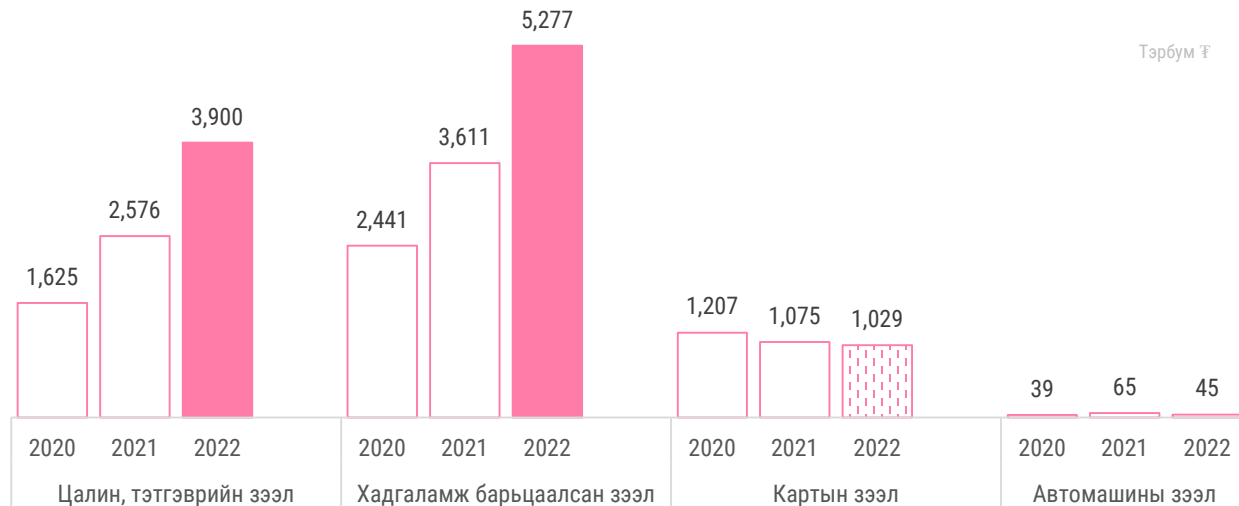
Эх сурвалж: Монголбанк
Үндэсний статистикийн хороо

Иргэдийн зээлийн эрэлт өндөр байна.

Банкнуд иргэдэд хэрэглээний зээл буюу цалин, тэтгэвэр болон хадгаламж барьцаалсан зээлийг түлхүү олгожээ.

Иргэдийн зээл олголт, жил бүрийн эцэст

Банкны шинээр олгосон зээл

Жич: Тухайн жилд банкны шинээр гаргасан зээлийн хэмжээгээр зээлийн үлдэгдэл нэмэгддэг.

Иргэдэд олгосон зээл

40%

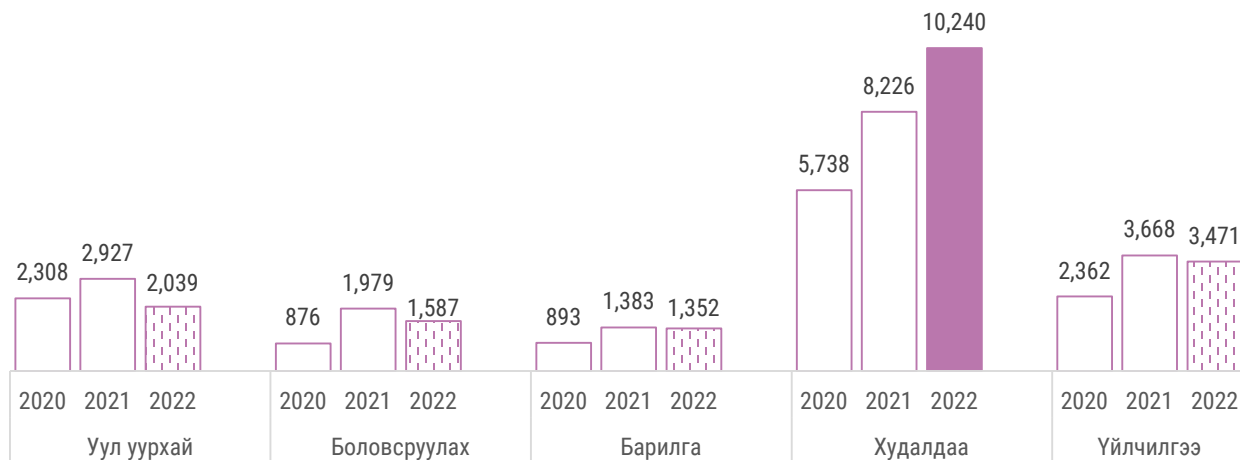
НЭМЭГДЭВ.

Худалдааны салбараас бусад салбарт зээл олголт буурчээ.

Эдийн засгийн тодорхой бус байдал, тээвэр логиستيкийн хүндрэлээс шалтгаалан эдийн засгийн салбаруудад олгох зээл буурчээ.

Бизнесийн зээл олголт, жил бүрийн эцэст

Тэрбум ₮

Банкны шинээр олгосон зээл

Жич: Тухайн жилд банкны шинээр гаргасан зээлийн хэмжээгээр зээлийн үлдэгдэл нэмэгддэг.

Бизнесийн зээлийн хэмжээ

3%

НЭМЭГДЭВ.

Банкны зээлийн чанар

Жич: 90 хоногоос дээш хугацаагаар зээлээ төлөөгүй нөхцөлд чанаргүй зээлд шилждэг.

Салбарын хэмжээнд 10 зээл тутмын 1 нь чанаргүй байна.

9.2%

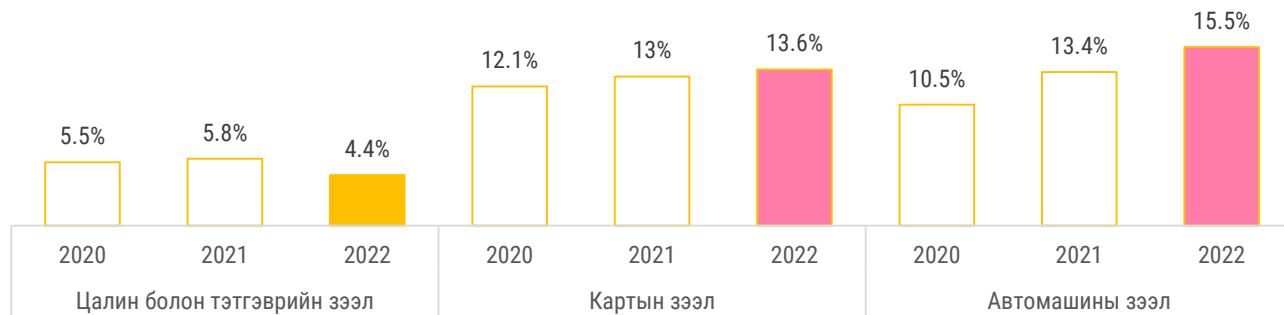
Эх сурвалж: Монголбанк
Үндэсний статистикийн хороо

Зээлийн багцын чанар хэвийн түвшинд байна.

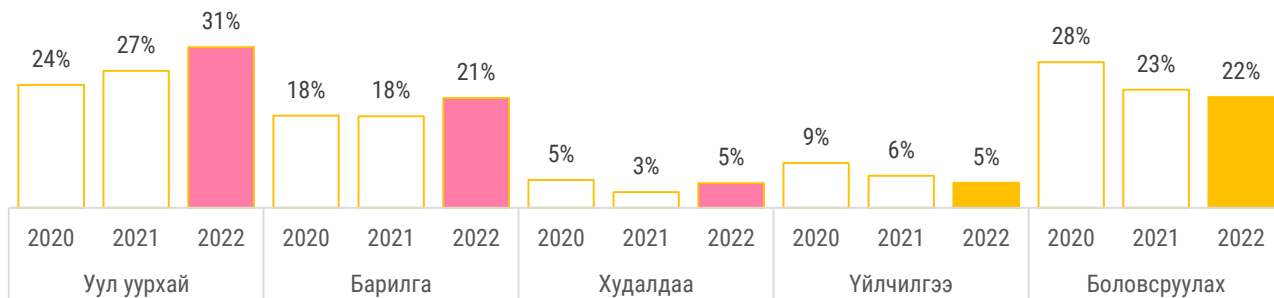
Иргэдийн хэрэглээний зээлийн чанаргүйдэл хэвийн түвшинд байгаа хэдий ч картын болон автомашины зээлийн чанаргүйдэл нэмэгдэх төлөвтэй байна.

Голлох салбаруудын сэргэлт удаан байгаа нь бизнесийн зээлийн чанарт нөлөөлсөн хэвээр байна.

Иргэдийн чанаргүй зээлийн харьцаа, жил бүрийн эцэст

Бизнесийн чанаргүй зээлийн харьцаа, жил бүрийн IV улирал

Банкны жигнэсэн дундаж хүү

Жич: Банкнуудын шинээр татсан эх үүсвэрийн хүү, олгосон зээлийн хүү нь цаг хугацаа, мөнгөн дүнгийн хувьд жинлэгдсэн дундаж хүүг хэлнэ.

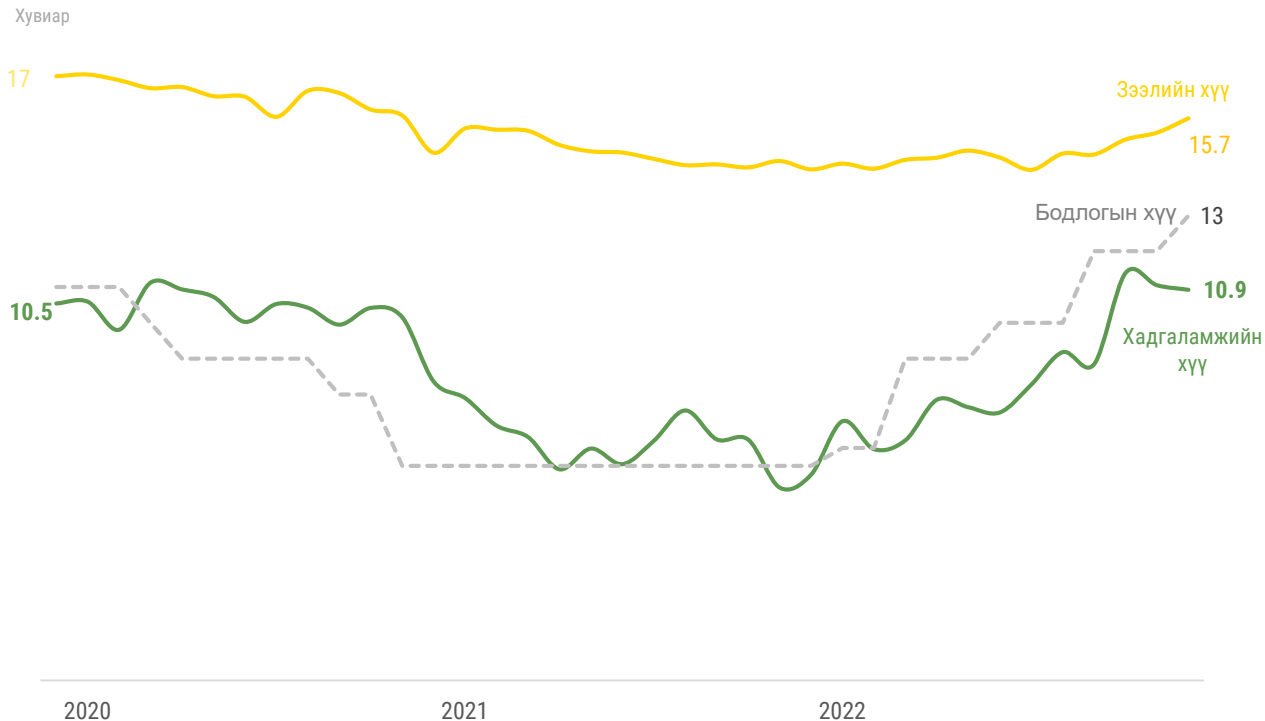
Хадгаламжийн хүү

10.9%

Эх сурвалж: Монголбанк

Хадгаламжийн хүү нэмэгдэх хүлээлттэй байна.

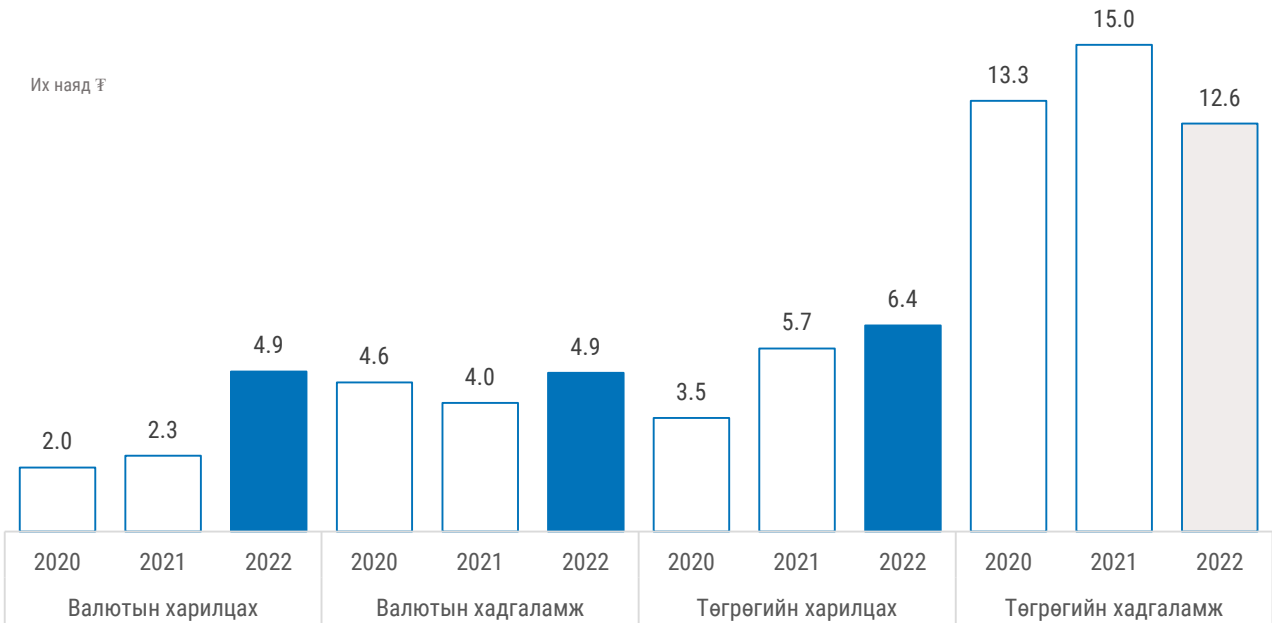
Төв банкнаас гадаад, дотоод эдийн засгийн нөхцөлд үүсэж буй тодорхой бус байдлаас шалтгаалан бодлогын хүүгээ нэмэгдүүлсэн нь хадгаламжийн хүүг аажмаар нэмэгдэх хүлээлтийг бий болгож байна.

Гадаад орчны тодорхой бус байдал, хэрэглээний үнийн өсөлтөөс шалтгаалан иргэдийн төгрөгийн хадгаламж буурчээ.

Гадаад орчны тодорхой бус байдлаас үүдэлтэй валют хадгалах, нөөцлөх сонирхол иргэдэд их байна. Төгрөгийн хадгаламжийн бодит өгөөж инфляцаас шалтгаалан буурсан нь иргэдийн төгрөгийн хадгаламж буурахад нөлөөлөө.

Банкны эх үүсвэр, жил бүрийн эцэст

Банкны эх үүсвэр

Жич: Энэ нь банкны татан төвлөрүүлсэн харилцах, хадгаламжийг хэлдэг.

Валютын харилцах

2

дахин нэмэгджээ.

Банкны системийн долларжилт

Жич: Хадгаламж болон зээлийн хэдэн хувийг валютын
эх үүсвэр болон зээл бүрдүүлж байгаагаар
тодорхойлогддог.

Эх үүсвэрийн долларжилт

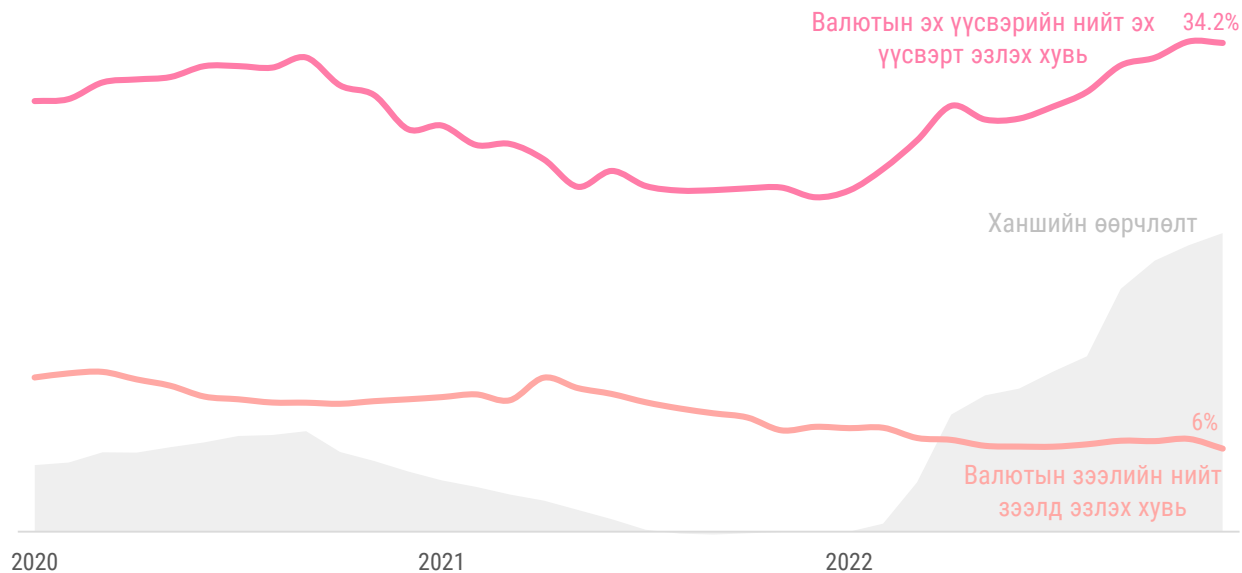
34%

байна.

Эх сурвалж: Монголбанк
Үндэсний статистикийн хороо

Гадаад орчны тодорхой бус байдал, хэрэглээний үнийн өсөлтөөс шалтгаалан иргэдийн төгрөгийн хадгаламж буурчээ.

Гадаад орчны тодорхой бус байдлаас үүдэлтэй валют хадгалах, нөөцлөх сонирхол иргэдэд их байна.
Түүнчлэн иргэд хадгалахаас илүүтэйгээр хэрэглэх сонирхол өндөр байна.

БАНКНУУДЫН САНХҮҮГИЙН ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТ

2022 он

Банкны актив буюу хөрөнгө

Жич: Банкны нийт өр төлбөр дээр нэмэх нь эздийн өмчийг бүхэлд банкны хөрөнгө буюу актив гэнэ.

Системийн нөлөө бүхий
банкуудын актив

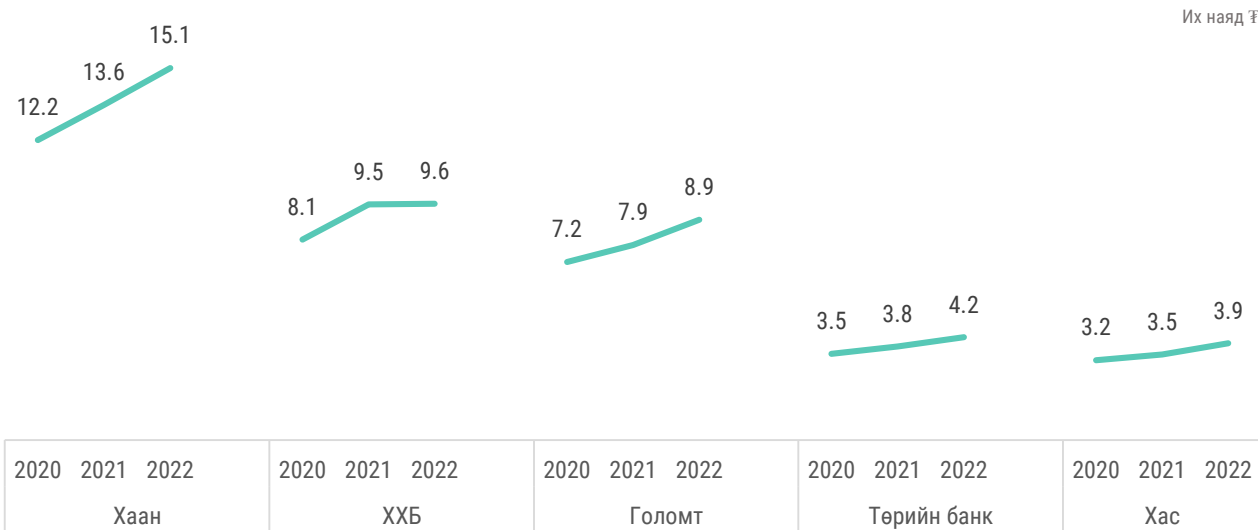
9%

ӨСӨВ.

Банкны системийн нийт актив өмнөх оны мөн үеэс 3.4 их наяд төгрөгөөр нэмэгджээ.

Голомт болон Хас банкны актив 13% - иар, Хаан болон Төрийн банкны актив 10%-аар тус тус өсжээ.

Банкнуудын актив

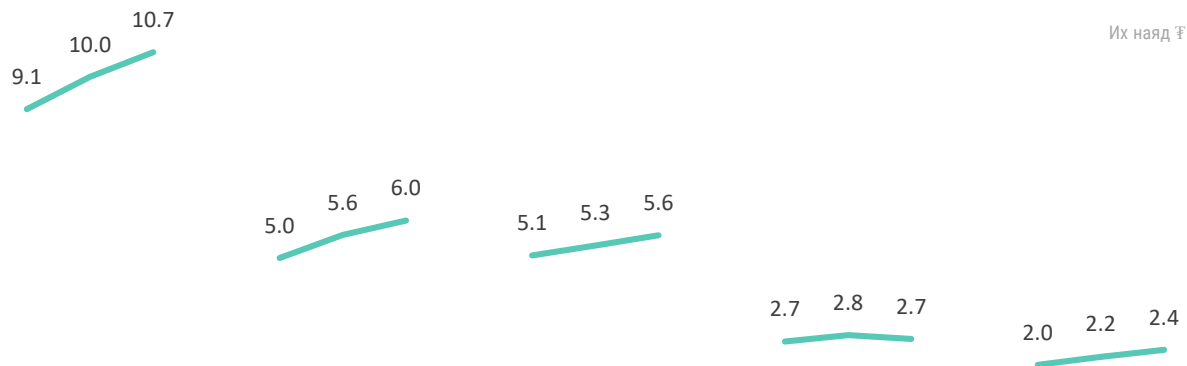

Банкны салбарын нийт эх үүсвэр өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.5 их наяд төгрөгөөр нэмэгджээ.

Хаан банкны эх үүсвэр 0.7 их наяд төгрөгөөр, ХХБ-ны эх үүсвэр 0.4 их наяд төгрөгөөр өсжээ.

Хас, Голомт болон Төрийн банкны эх үүсвэр өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад нэмэгджээ.

Банкуудын эх үүсвэр

2020	2021	2022
Хаан		
2020	2021	2022
ХХБ		
2020	2021	2022
Голомт		
2020	2021	2022
Төрийн банк		
2020	2021	2022
Хас		

Банкны эх үүсвэр

Жич: Иргэд, байгууллага болон хөрөнгө оруулагчдаас
татсан өр төлбөрийн хэмжээ.

Банкнудын эх үүсвэр

6%

нэмэгджээ.

Өөрийн хөрөнгийн өгөөж

Жич: Тухайн байгууллага нь өөрийн хөрөнгөө хэр үр ашигтай зарцуулж буй тухай мэдээлэл өгдөг. Өөрөөр хэлбэл компани хөрөнгийг хэрхэн ашиг болгож буйг илэрхийлдэг үзүүлэлт юм.

Банкнудын өөрийн
хөрөнгийн өгөөж дунджаар

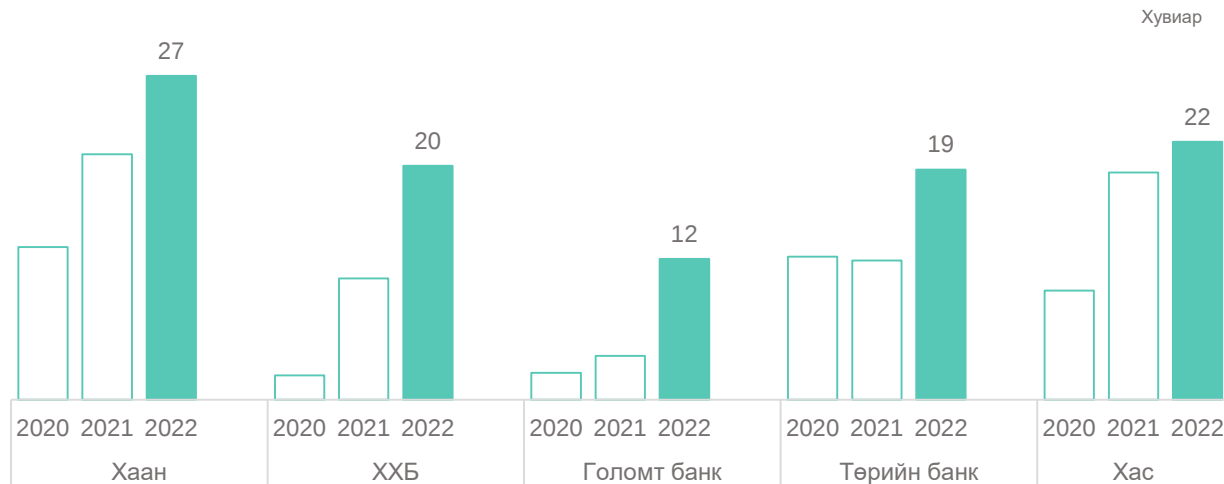
20%

Эх сурвалж: Банкнудын аудитлагдаагүй тайлан

Банкнудын хөрөнгийн өгөөж хадгаламжийн өгөөжөөс өндөр хэвээр байна.

Системийн нөлөө бүхий банкнудын өөрийн хөрөнгийн дүн 4.6 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 20% -иар өсжээ. Өөрийн хөрөнгөөр бий болгосон ашгийн хэмжээ өндөр байна.

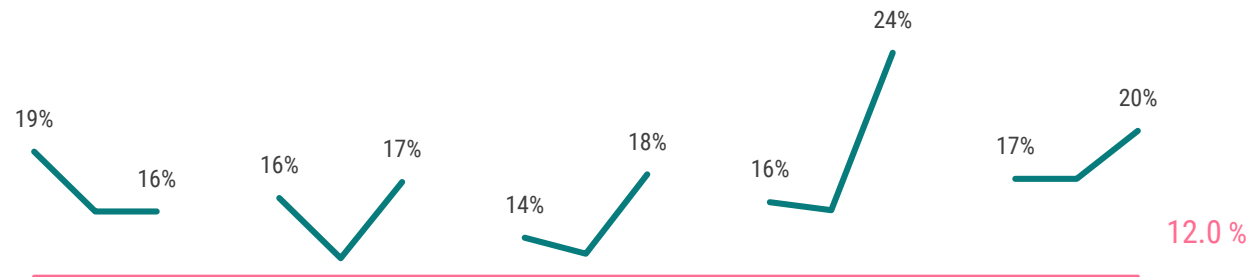
Банкнудын өөрийн хөрөнгийн өгөөж

Банкнудын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ өндөр байна.

Банкнуд эдийн засгийг дэмжих, гол салбаруудын сэргэлтийг дэмжих хангалттай өөрийн хөрөнгөтэй байна. Төрийн банкны өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ нэмэгджээ.

Банкнудын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ

2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Хаан			ХХБ			Голомт			Төрийн банк			Хас		

Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ

Жич: Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны эрсдэлээс гарах алдагдлыг хаахад хүрэлцэхүйц хэмжээний өөрийн хөрөнгөтэй эсэхийг тодорхойлсон үнэлгээг хэлдэг

Банкнудын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний дундаж

19%

Хөрвөх чадварын харьцаа

Жич: Богино хугацаат төлбөрүүдийг цаг тухайд
нь төлөх чадварыг хэмждэг харьцаа.

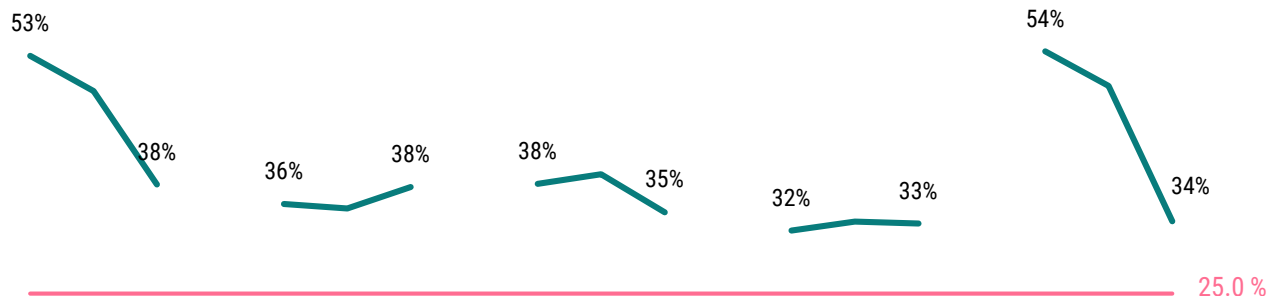
Системийн нөлөө бүхий
банкнуудын хөрвөх
чадварын харьцаа
үзүүлэлтийн дундаж

42%

Системийн нөлөө бүхий 5 банкны хөрвөх чадварын харьцаа үзүүлэлт өндөр хэвээр байна.

Иргэдэд олгож буй зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад өсөлттэй байна. Хаан болон Хас банкны хөрвөх чадварын харьцаа үзүүлэлт өнгөрсөн жилтэй харьцуулахад буурсан хэдий ч хөрвөх чадвар өндөр хэвээр байна.

Банкнуудын хөрвөх чадварын харьцаа,

2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Хаан			ХХБ			Голомт			Төрийн банк			Хас		

МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ОРЧИН

2022 онд: Эдийн засгийн өсөлт 4.8 хувьтай гарлаа. Үйлчилгээ, худалдааны салбарын сэргэлт харьцангуй хурдан байгаа бол боловсруулах үйлдвэр, барилгын салбарт үүсээд байсан хүндрэлүүд аажмаар арилж байгаа нь эдийн засгийн өсөлтөд эергээр нөлөөллөө. Тээвэр логистик, хил гаалийн нөхцөл байдал сайжирч байгаа нь уул уурхайн салбарын сэргэлтийг дэмжих төлөвтэй байна.

Төлөв байдал: Хэрэв цаашид хил, гаалийн нөхцөл байдал хэвийн байдалтай, урд хөрш Ковид-19 цар тахлын эсрэг баримталж буй бодлогоо үргэлжлүүлэн сулруулж, Оюу Толгойн гүний уурхайн олборлолт эхэлбэл уул уурхайн салбарын өсөлт эрчимжиж эдийн засгийн нөхцөл байдал сайжрах хүлээлт байна. Харин Орос-Украины нөхцөл байдал удаан үргэлжлэх нь манай улсын гол нэрийн бараа, бүтээгдэхүүний үнэд нөлөөлж цаашлаад иргэдийн худалдан авах чадвар, эдийн засгийн нөхцөл байдалд сөрөг үр дагаврыг бий болгох эрсдэлтэй. Нийлүүлэлтээс үүдэлтэй инфляцын түвшин өндөр байгаа нь цаашид хадгалагдах төлөвтэй байна.

2022 оны байдлаар эдийн засаг 4.8 хувиар өсөв.

Үйлчилгээний салбарын тэр дундаа бөөний, жижиглэн худалдааны салбарын сэргэлт хурдацтай байгаа нь эдийн засгийн өсөлтөд чухал нөлөө үзүүллээ.

Хөдөө аж ахуй, боловсруулах үйлдвэр болон барилгын салбар аажмаар сэргэж байгаа нь эдийн засгийн өсөлтийг дэмжлээ.

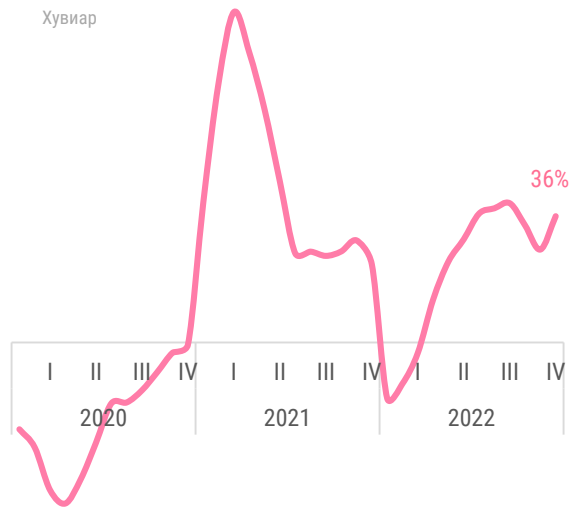
Уул уурхайн салбарын сэргэлт удаашралтай байгаа нь эдийн засгийн өсөлтөд сөргөөр нөлөөлж байна.

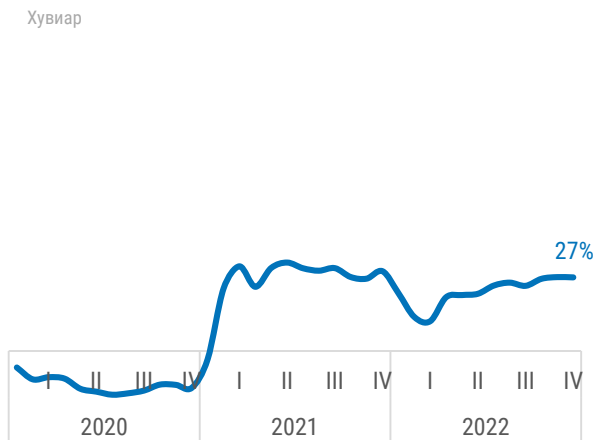
Гадаад худалдааны тэнцэл өмнөх оны мөн үеэс 60%-иар өсжээ.

Нүүрсний экспорт өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1 дахин нэмэгдсэн нь худалдааны тэнцэл ашигтай байхад чухал нөлөө үзүүлээ. Импортын бараа бүтээгдэхүүний бодит хэмжээ өсөлтгүй байгаа ч гадаад зах зээл дээрх үнийн өсөлтөөс шалтгаалан импортын хэмжээ цаашид ч нэмэгдэх төлөвтэй байна.

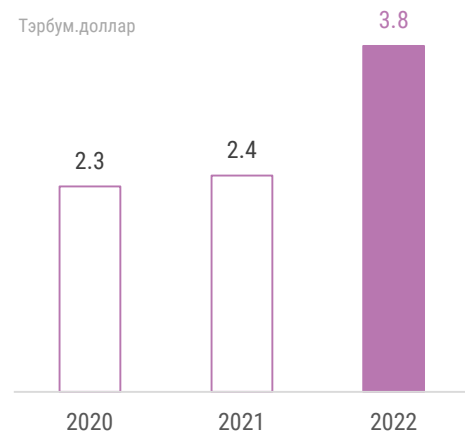
Хил, гаалийн хязгаарлалт болон тээвэр
логистикийн хүндрэл аажмаар буурч
байгаа нь экспорт нэмэгдэхэд нөлөөлжээ.

Хөрөнгө оруулалтын зорилгоор импортолж
буй бараа бүтээгдэхүүний хэмжээ
нэмэгджээ.

Экспортын нөхцөл байдал
сайжирч худалдааны тэнцэл
ашигтай гарлаа.

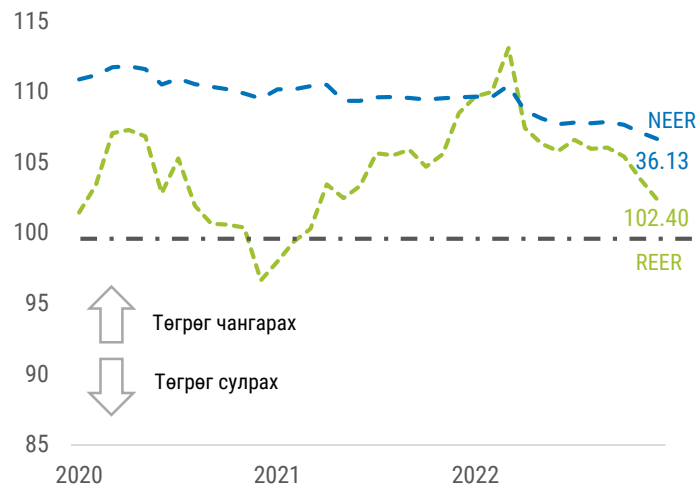
Төлбөрийн тэнцэл 727 сая ам.долларын алдагдалтай байгаа нь валютын ханшид дарамт учруулж байна.

Манай улс экспортоосоо илүү хэмжээтэй импортолж буй нь төлбөрийн тэнцлийн алдагдалд нөлөөллөө.

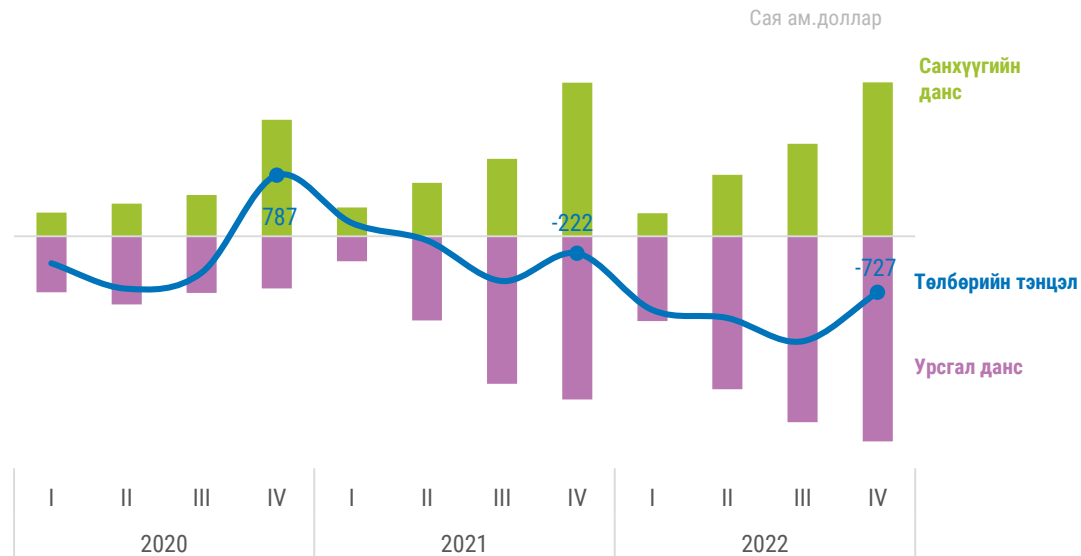
Экспортын үйл ажиллагаа эрчимжиж, гадаадын хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэн нь төлбөрийн тэнцлийн алдагдлыг буурахад чухал нөлөө үзүүллээ.

Төгрөгийн бодит ханш суларч манай улсын бараа, бүтээгдэхүүн бусад улстай харьцуулахад хямдарч байна.

Төгрөгийн нэрлэсэн болон бодит үйлчилж буй ханш

Төлбөрийн тэнцлийн алдагдалтай

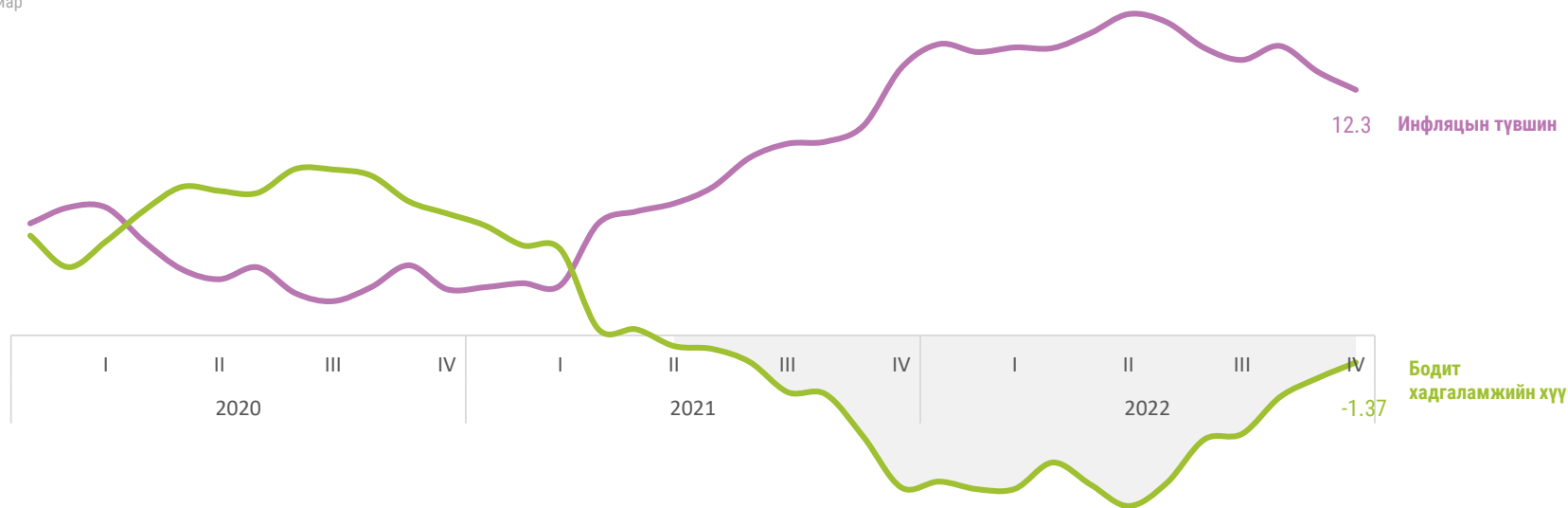
Нийлүүлэлтээс үүдэлтэй инфляцын түвшин өндөр хэвээр байна.

Гадаад орчны тодорхой бус байдлаас шалтгаалан импортын шатахуун, хүнс, үйлдвэрлэлийн бусад чухал орцуудын үнэ өссөн нь нийлүүлэлтийн гаралтай инфляцын түвшин өндөр хадгалагдах гол хүчин зүйл болоод байна.

Хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнэ 32%-иар өссөн нь инфляцын түвшин өндөр байхад гол нөлөө үзүүлж байна.

Инфляц болон бодит хадгаламжийн хүү

Хувиар

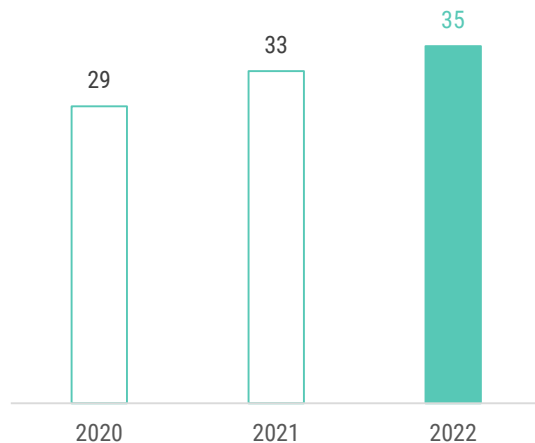

Төсвийн тэнцэл 979.3 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай хэдий ч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 66% - иар буурчээ.

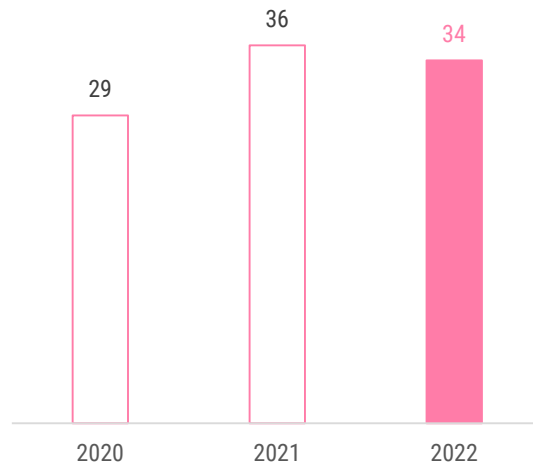
Төрөөс иргэдэд олгох хөнгөлөлт, татаасыг бууруулж буй нь төсвийн зарлагыг бууруулжээ.
Үндсэн тэнцэл ашигтай гарч төсвийн алдагдлын дарамт буурч байна.

Төсвийн орлого өмнөх оны мөн үеэс
30%-иар нэмэгджээ.

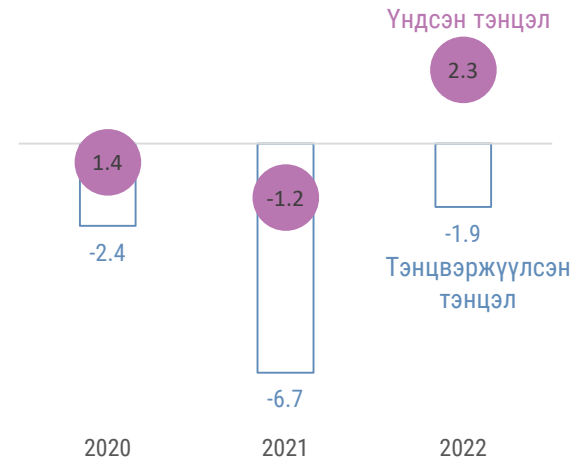
ДНБ-д эзлэх хувиар

Нийт төсвийн зарлага буурах төлөвтэй
байна.

Төсвийн алдагдал буурчээ.

Банкны харилцагчдын сэтгэл ханамжийн түвшин хөгжиж буй бусад улсуудтай ижил түвшинд байна

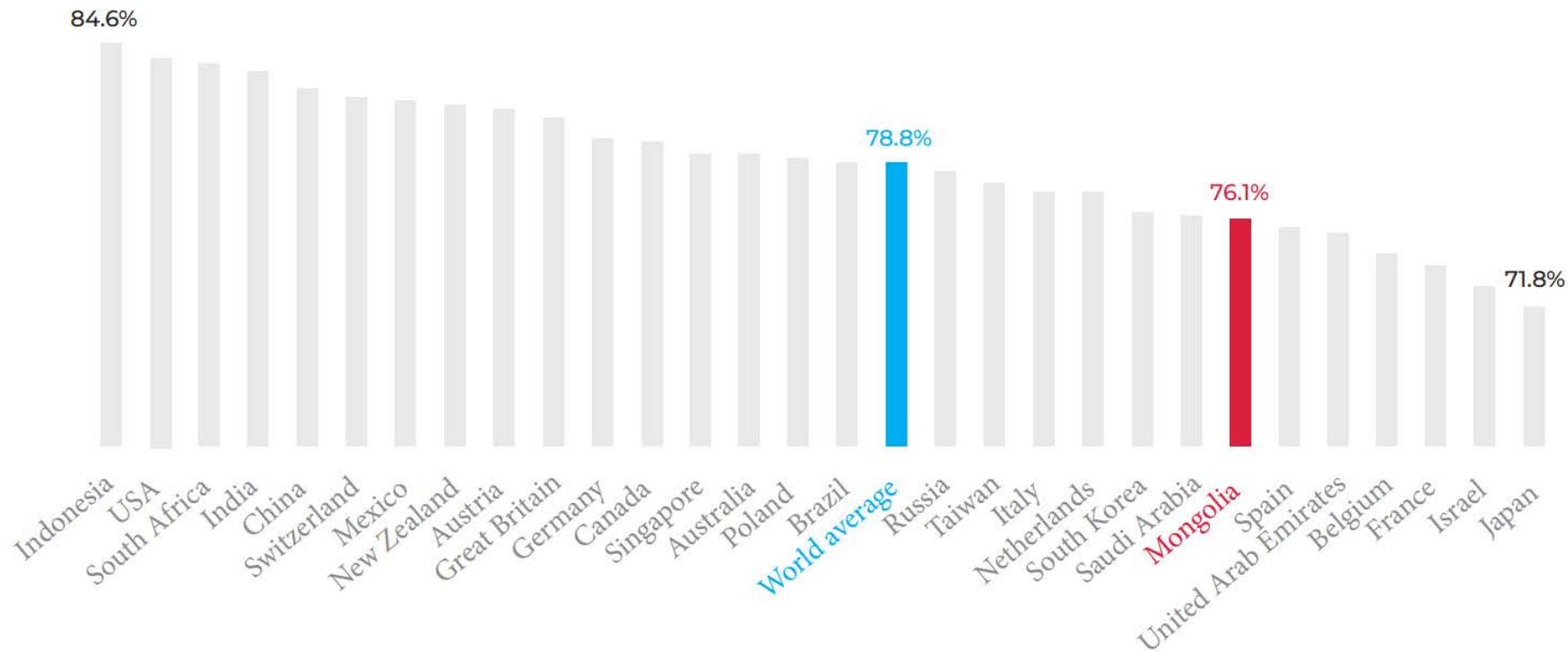
Харилцагчдын дунд банкны салбарын нэр хүнд, банканд итгэх иргэдийн итгэл ямар байгааг тодорхойлох зорилгоор энэхүү судалгааг хийв.

Судалгаанаас харахад, харилцагч нарт банкны бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаарх мэдлэгийг тогтмол хүргэх хэрэгцээ өндөр байна. Банкны бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг хэрэглэж буй байдлыг харвал, энгийн карт, интернэт болон мобайл банкийг харилцагч нар түгээмэл ашигладаг байна. Харин зээлийн кредит карт, эскроу (дундын данс) үйлчилгээ зэргийг төдийлөн ашигладаггүй ажээ.

Харилцагч нарын дунд банкны аппликэйшн ашиглан үйлчилгээ авах сэтгэл ханамж 83% - тай байна. Гэхдээ аппликэйшны ажиллагааг сайжруулах, гацалтыг багасгах гэсэн сэтгэгдлүүдийг ихээр хэлж байв.

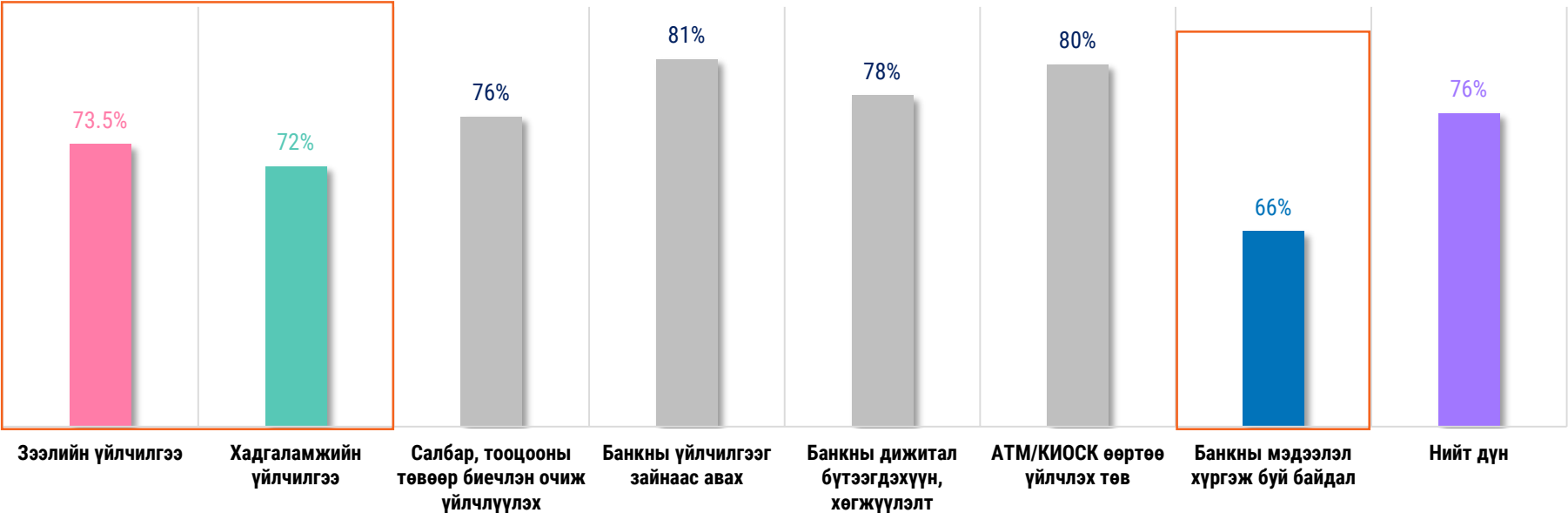
Банкнуудад харилцагчийн санхүүгийн боловсролыг нэмэгдүүлэх, санхүүгийн боловсролыг сайжруулах хэрэгцээ байна.

Банкны салбарын харилцагчийн сэтгэл ханамжийн түвшин өндөр байна.

Сэтгэл ханамжийн түвшин

[Мэдээлэл хүргэлт], [Хадгаламжийн үйлчилгээ], [Зээлийн үйлчилгээ] гэсэн үзүүлэлтүүд дунджаас доогуур байна.

Сэтгэл ханамжийн түвшинд нөлөөлсөн хүчин зүйлс

№	Дэд үзүүлэлт	Дэлгэрэнгүй үзүүлэлт	CSAT	GAP
1	Аппликейшн	Банкны апп-ын гацалттай, удаан унших байдал	68.0%	-20%
2	Хадгаламж	Хадгаламжийн бүтээгдэхүүний нөхцөл /хугацаа, хүү, шимтгэл хураамж/	63.3%	-20%
3	Зээл	Зээл бүтээгдэхүүний нөхцөл /хугацаа, хүү, шимтгэл хураамж, уян хатан байдал/	61.7%	-20%
4	Мэдээлэл хүргэлт	Банкууд нээлттэй хувьцаат компани болохтой холбоотой мэдээллүүд	60.8%	-20%